

експертизи.

По-шосте, ст. 284 КПК України доповнена новою підставою для закриття кримінального провадження. Тепер, кримінальне провадження закривається в разі, якщо не скасована постанова слідчого, прокурора про закриття кримінального провадження з підстав, передбачених пунктами 1, 2, 4, 9 ч. 1 ст. 284 КПК України, у кримінальному провадженні щодо того ж діяння, яке розслідувалось з дотриманням вимог щодо підслідності. З урахуванням цієї

новели, доцільно було б передбачити можливість оскарження до слідчого судді бездіяльність слідчого, прокурора щодо неприйняття рішення про закриття кримінального провадження з цієї підстави.

На останок же зауважимо, що внесення змін до чинного кримінального процесуального законодавства, головним чином, продиктовано правозастосовчою практикою, разом з тим, залишається ще ряд невіршених питань, що потребують подальших теоретичного дослідження.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року: редакція від 16.03.2018 [Електронний ресурс]/ Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page>
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення дотримання прав учасників кримінального провадження та інших осіб правоохоронними органами під час здійснення досудового розслідування: Закон України від 16.11.2017 № 2213-VIII [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2213-19/paran62#n62>
3. Пояснювальна записка до проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо забезпечення дотримання прав учасників кримінального провадження та інших осіб правоохоронними органами під час здійснення досудового розслідування, зареєстрованого 10.11.2017 за №7275 від [Електронний ресурс]/ Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62853

УДК 342.92

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ, СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Бурятинська Н.І. – викладач

Барський гуманітарно-педагогічний коледж ім. М. Грушевського

Згідно зі ст.1 Конституції нашої держави, Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Проте реалії сьогодення яскраво свідчать про те, що це лише декларація. Україна не є правовою державою, оскільки їй необхідно подолати багато проблем, які заважають їй бути такою. Це пов'язано насамперед із тим, що у нашій державі ще й досі не створено громадянське суспільство. Адже, як відомо одним із чотирьох рівнів на яких має відбуватися зміцнення демократії, крім ідеології, інституцій та культури, є громадянське суспільство [1].

Ідея правової держава у сучасних юридичній та політичній науках нерозривно пов'язана з ідеєю громадянського суспільства. Їх об'єднують передусім верховенство правового закону, який є обов'язковим і для громадян, і для держави та забезпечення прав і свобод громадян, гарантом яких має бути держава. Громадянське суспільство і правова держава відображають найважливіші характеристики та невід'ємні сторони сучасної демократії. З одного боку, реалізація засад

правової держави не може не спиратися на відносно автономні механізми саморегуляції громадянського суспільства, а з іншого – органічним доповненням функціонування громадянського суспільства виступають сформовані на правових засадах інститути держави.

У нинішній Конституції і згадки немає про громадянське суспільство, на формування якого зрештою має бути спрямований весь державно-правовий механізм. Цей, м'яко кажучи, недолік нинішньої Конституції, безумовно, негативно відбиватиметься на процесі формування громадянського суспільства, серцевини правової держави. Проголошуючи своє прагнення досягти ідеалів правової держави, не пов'язавши це на конституційному рівні з формуванням громадянського суспільства, не є просто нелогічним, а й стратегічно неприпустимим [3].

Сучасний цивілізований підхід до аналізу співвідношення правової держави та громадянського суспільства полягає в тому, що правова держава не протистоїть

громадянському суспільству, а створює необхідні умови для його нормального функціонування й розвитку. У такій взаємодії містяться гарантії вирішення протиріч правовим цивілізованим шляхом, виключення соціальних катаклізмів, здійснюється демократичний розвиток суспільства. Таким чином, правову державу можна вважати результатом розвитку громадянського суспільства й умовою його подальшого вдосконалення.

Правову державу неможливо проголосити – вона повинна утворитися як результат реальної зміни характеру взаємовідносин між громадянським суспільством, державою і особистістю.

Правовою є така суверенна держава, яка функціонує в громадянському суспільстві і в якій юридичними засобами реально забезпечено захист основних прав і свобод людини та громадянина [2].

Сьогодні Україна продовжує перебувати в економічній та політичній кризах, які пов'язані, зокрема з низьким рівнем правосвідомості. Водночас побудова правової держави передбачає, навпаки, наявність високого рівня правосвідомості населення. Тому основною передумовою для такої побудови є саме високий рівень правосвідомості і громадян, і представників державної влади.

Гострою проблемою можна вважати помилково обраний вектор розвитку громадянської свідомості в країні. Так, в основу державної політики лягла система імітації європейського вектора розвитку та прийняття західноєвропейських цінностей. При цьому проблематиці дійсної само ідентифікації громадян з незалежною Україною з притаманними їй традиціями, надбаннями та цінностями увага майже не приділялась на офіційному рівні. Це призвело до резонансу між фактичними цінностями, засадами і прагненнями, та їх офіційно декларованими проекціями. Розбіжність у цінностях між пересічними громадянами, політичною елітою, фінансовими колами, групами по інтересах виявилася дійсно катастрофічною.

Базовою перешкодою на шляху

подальшого розвитку громадянського суспільства в Україні та адекватного рівня його взаємодії з державою є перш за все суспільно – політичні, комунікаційні та культурні деформації. Справа в тому, що в політичній, соціальній та економічній площині існує широкий тіньовий сегмент не тільки у вигляді неофіційних та напівофіційних зв'язків і інституцій, а й у вигляді подвійних орієнтирів та цінностей.

У багатьох сферах суспільного життя існує ситуація, коли норма права з тих або інших причин не реалізується в повній мірі. Вона реалізується на нижчому рівні, ніж середній. У такій ситуації норма не розкриває закладених у ній внутрішніх можливостей. В Україні здійснюється регулярне прийняття нормативних актів, а механізму їх введення в дію не передбачено, що в свою чергу перешкоджає формуванню правової держави [4].

Тобто ми бачимо, що перешкоди на шляху розвитку громадянського суспільства носять досить фундаментальний характер. Вихід з суспільно-політичної кризи можливий лише за умов соціальних, економічних, політичних, культурних й інтелектуальних трансформацій в усіх сферах буття українського суспільства.

Конституція, проголосивши Україну соціальною, правовою державою, закріпила не стільки реальний, скільки бажаний стан держави. На сучасному історичному етапі Українська держава має підходити до формування громадянського суспільства з огляду на специфічні риси українського менталітету. На законодавчому рівні має бути закладена якісно нова модель правової організації життя людини і суспільства, відповідно до якої весь державний і суспільний механізм спрямовується на здійснення та захист прав і свобод людини.

Чим більше розвинуто громадянське суспільство, тим легше громадянам захищати свої інтереси, тим більше у них можливості самореалізації в різних сферах громадського життя й тим менша небезпека узурпації влади й здійснення повного контролю за суспільними процесами [5].

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 року, № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – 141 с.
2. Бойчук М.А. Влада і громадянське суспільство: механізми взаємодії. Монографія / М.А. Бойчук. – К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007. – 211 с.
3. Гурицька М.С. Проблеми та перспективи громадянського суспільства в сучасній Україні / М.С. Гурицька // Держава і право. Зб-к наук. праць. Сер. Юрид. і політ. науки. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького

НАН України, 2008. – Вип. 41. – 718 с.

4. Колодій А. Концепція громадянського суспільства: проблема узгодженості теоретичних підходів та емпіричних моделей / А. Колодій. – Львів: Львівський національний університет ім.І.Франка, 1999. – 384 с.

5. Тимченко С.М. Громадянське суспільство і правова держава в Україні: [монографія] / С.М. Тимченко. – Запоріжжя: Юридичний інститут МВС України, 2002. – 193 с.

УДК 347.9

МЕДІАЦІЯ ТА ПРАВОВІ ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Гайдайчук Н.П. – викладач

Технологічно-промисловий коледж

Вінницького національного аграрного університету

На сьогоднішній час медіація (англ. mediation – посередництво) є одним із найпопулярніших альтернативних способів врегулювання спорів (конфліктів) у розвинених країнах світу, який передбачає залучення посередника (медіатора), який допомагає сторонам конфлікту налагодити процес комунікації, проаналізувати конфліктну ситуацію таким чином, щоб сторони самостійно змогли обрати той варіант рішення який задовольнить інтереси і потреби обох учасників спору. Сьогоднішній день підказує, що вміння домовлятися стає прерогативою не тільки дипломатів і політиків, а й юристів, бізнесменів та майже всіх соціальних верств населення. Необхідно щоб кожен для себе особисто відповів на запитання: «Чи є важливим вміння домовлятися?» «Чи краще злий мир, аніж добра війна?» «Які переваги у тому, що конфлікт можна вирішити мирним шляхом?» Саме для розв'язання подібних питань й існує медіація.

Подією, яка дала поштовх до популяризації медіації можна назвати конференцію імені Р.Паунда «Причини невдоволеності населення адміністрування системи правосуддя в США», відомої як Паундська конференція, яка була проведена у США у 1976 р. Наразі медіація активно розвивається в країнах Європи, Австралії, США, а також формується на території країн пострадянського простору, зокрема в таких країнах як Білорусія, Росія, Казахстан. Цьому є низка причин, які різняться від країни до країни. Зокрема, це висока вартість судового розгляду та виконання судових рішень, довга тривалість судових процесів, корумпованість судової системи тощо. Водночас доступ громадян до альтернативних методів вирішення спорів вважається одним з критеріїв легкості ведення бізнесу.

Ефективність медіаційної процедури визнана Європейським Співтовариством, яке рекомендує її впровадження в якості основного методу альтернативного вирішення спорів на досудовому етапі та під час судового розгляду,

що знаходить своє відображення в підписаній Україною Угоді про Асоціацію України з Європейським Союзом та Європейським співтовариством з атомної енергії та державами-членами. Європейська Рада на своєму засіданні в Тампере 15 жовтня 1999 року закликала держав-членів до запровадження альтернативних позасудових процедур, серед яких медіація є основним методом врегулювання спорів.

Якщо говорити про Україну, то сферу альтернативних методів врегулювання спорів важко назвати добре розвинутою. Однак за нинішніх умов, маємо гарну можливість для розширення застосування подібних методів, а саме медіації в українській юридичній практиці. Так, впровадження медіації в Україні включено до Плану дій щодо імплементації кращих практик якісного та ефективного регулювання, відображених Групою Світового банку в методології рейтингу «Ведення бізнесу», затвердженого Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 р. №1406-р.

Українське суспільство потребує медіації майже в усіх видах правовідносин. Свідченням є створення низки громадських організацій, які здійснюють розповсюдження медіації на території України.

Слід відмітити, що створення при Національній асоціації адвокатів України Комітету з питань медіації говорить про зацікавленість з боку адвокатського товариства процедурою медіації. Успішне її поширення надасть можливість адвокатам опанувати нові професійні навички по врегулюванню спорів в позасудовому порядку.

Сучасним адвокатам необхідно змінювати стереотип мислення під час надання клієнтам послуг по врегулюванню спорів. Їм необхідно концентрувати увагу не тільки на правових позиціях клієнта, але і на їх інтересах які сховані за цими позиціями. Адвокат повинен вміти перейти від звичайної для нього стратегії змагальності до вміння застосовувати стратегію консенсусу чи компромісу у взаємовідносинах з іншою стороною спору.